

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. IV. Probabile est quòd liceat offerre Sacrificium nomine Ecclesiæ
pro excommunicatis toleratis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

vis Sacrificium, nominando aliquem in particulari, præter Pontificem & loci Ordinarium, Imperatores, Reges, & Principes. Et quid refert illa suppressio nominum in particulari, si alioquin excommunicati sint capaces totius fructus Sacrificii tam ex parte Sacerdotis, quàm universalis Ecclesiæ? Frustra ergo videretur, vel certè parùm utilis illa privatio communium suffragiorum.

Obiectio
solvitur,

§2.
Dicastillo.
Quid si
constet de
resipiscen-
tia excommu-
nicati?

Si dixeris; Ecclesia orat pro Hæreticis in die Parasceves. Respondeo, Ecclesiam secum pro illa die dispensare: pro aliis diebus non constat.

Notat Dicastillo n. 77. cum aliis, quos citat, non videri improbabile, si constet de resipiscen-
tia excommunicati, posse offerri Missam, vel communia suffragia pro illo, dummodo præcaveatur scandalum: quia præsumi, inquit, potest quòd pia mater Ecclesia (sicut neque ipse Deus) non punit in spiritualibus, nisi contumaces & impenitentes.

Contrà; Ecclesia expressè declarat contrarium cap. A nobis, & cap. Sacris de Sent. excom. Vide suprâ. Et certè quod aliàs periculum scandali, si illa est mens Ecclesiæ? Intel-
lige, quando excommunicatio est publica, de hac enim jura loquuntur, alioquin quando est occulta, & non potest absque nota impetrari absolutio defuncti, non videtur Ecclesia velle ipsum privare communibus suffragiis.

Sed hæc satis de excommunicatis non toleratis; de toleratis autem dico:

CONCLUSIO IV.

Probabile est quòd liceat offerre Sacrificium nomine Ecclesiæ pro excommunicatis toleratis.

§3.
Probatio
Conclus. ex
Conc. Basili.
Lugo.
Suaréz.

Ita Cardinalis Lugo disp. 19. n. 187. cum aliis quos citat contra Suarium disp. 9. de Censuris sect. 2. num. 17. & sequentibus. Ratio Conclusionis desumitur ex Constitutione Concilii Basileensis sess. 20. ad finem, ubi sic legitur: *Ad vitanda scandala & multa pericula, subveniendâq; conscientijs timoratis, statuit etiam, quòd nemo deinceps à communione aliquis in Sacramentorum administratione vel receptione, aut alijs quibuscumque divinis, vel extra, prætextu cuiuscumque sententia, aut censura Ecclesiastica, seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine vel à iure generaliter promulgata teneatur abstinere vel aliquem vitare, aut interdictum Ecclesiasticum observare, nisi sententia, prohibitio, suspensio vel censura huiusmodi fuerit in vel contra personam, collegium, Universitatem, Ecclesiam, aut locum certum, aut certam à iudice publicata, vel denunciata specialiter, & expressè, aut si aliquem ita notoriè excommunicationis sententiam consuevit incidisse, quòd nullâ*

possit revivificatione celari, aut aliquo modo iure suffragio excusari. Nam à communione illius abstinere vult iuxta Canonicas sanctiones. Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendit in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari. Hactenus Concilium.

Ex quo sic argumentor: Extravagans illa (postmodum per universalem Ecclesiam recepta) permittit communicationem cum ejusmodi excommunicatis in quibuscumque divinis vel extra: ergo permittit pro ipsis offerri Sacrificium.

Respondent Adversarii Negando Consequentiam; quia verba, inquit, Extravagantis juxta planum contextum intelligenda sunt de communicatione in divinis Officiis, ut in audienda Missa, & in Horis Canonice publicè recitandis; nam ibi sermo est de hac communicatione externa, non autem de interna per Sacrificium Missæ aut publicas preces.

Quod colligunt, & confirmant ex fundamentali ratione istius Constitutionis, scilicet: *Ad vitanda scandala & multa pericula, subveniendâq; conscientijs timoratis*: nam ad hoc fines neque necessarium, neque utile erat concedere hanc internam communicationem cum excommunicatis. Quia quatenus interior est, invisibilis est, quatenus verò fit per actiones exteriores, semper pendet ex interiori intentione & applicatione, quæ semper potest sine periculo & scandalo fieri pro membris Ecclesiæ ab ea non præcisus, & in particulari fieri potest pro quolibet, de quo non constat excommunicatum esse; vel si dubium sit, subintelligi potest & debet conditio, si ab Ecclesia non sit præcisus: quòd si certè constet illum esse excommunicatum, nihil periculi vel scandali esse potest in non applicandis illis suffragiis communibus per intentionem particularem. Nec pertinet per se loquendo ad favorem & utilitatem ministri offerentis, vel ad conscientie securitatem, ut id facere possit: ergo verosimile non est hoc fuisse in illa Extravagante concessum.

Quòd si in his suffragiis communibus consideremus exteriorem applicationem, quæ in particulari fieri solet, orando nominatim pro aliquo per orationem communem Ecclesiæ in Missa vel Officio publico, hoc etiam modo non pertinet ad scandala vitanda, ut id fieri possit pro quolibet excommunicato in ea Extravagante non excepto; quin potius esset scandalum publicum illo modo orare pro publico Hæretico, vel alio simili, etiam si nominatim declaratus vel nominatus non sit per sententiam specialem.

Sed contrà primò; quæ major ratio scandali in Sacrificio pro excommunicato, quàm in sepultura, dummodo constet Ecclesiam

Prima. utrumque permittere? Et tamen secundum Suarium disp. 12. de Censuris sect. 4. n. 5. sepultura licet. Hæc autem nonne peragitur sine publicis precibus pro anima defuncti? Contrarium est evidens. Quod si per accidens oriretur scandalum sive ex Sacrificio, sive ex sepultura, quis dubitat, per accidens utrumque fore illicitum?

Secunda. Secundo, ut fatentur Adversarii, licet cum huiusmodi excommunicatis communicare in audienda Missa & Horis Canonicis recitandis: ergo etiam publice pro ipsis orare. Patet Consequentia; quia in Missa nomine Ecclesiæ oratur pro omnibus circumstantibus, tum in Memento in illis verbis: *Et omnium circumstantium, pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc Sacrificium* &c. tum in aliis orationibus.

36. Tertia. Scio responderi posset, orari pro omnibus circumstantibus, ab Ecclesia non præcis, & ideo interrogo: quid si huiusmodi excommunicatus admitteretur ad cantandum Evangelium, putas, quia Sacerdos non posset orare & dicere: *Dominus sit in corde tuo & in labijs tuis* &c.? Quid si daret ipsi Communionem, an omittere deberet illa verba: *Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam*?

Similiter dum recitat cum ipso divinum Officium, indubiè potest dicere: *Miseretur tui omnipotens Deus* &c. Sic etiam legendum cum ipso Litanias non dicit, *Ora pro me*, sed, *Ora pro nobis; libera nos Domine; Te rogamus audi nos*; in quibus verbis, sicut coniungimus orationem, sic etiam petimus quod omnes audiamur, & impetremus. Ergo singuli orant pro focis simul orantibus: ergo non potuit permitti communicatio cum excommunicatis in oratione, quæ tamen permittitur, quin concederetur orate pro illis.

Si autem orari potest nomine Ecclesiæ, & fructus, qui ex eisdem Ecclesiæ voluntate provenit, ipsis applicari, quidni etiam nomine Ecclesiæ pro ipsis liceat sacrificare, & fructum, ex eisdem Ecclesiæ voluntate proveniente, applicare? Certè non video disparitatem.

57. Docet Præpositus q. 2. de Excommunicatione n. 35. pro similibus licitè offerri Sacrificium; secus communia Ecclesiæ suffragia. Fundatur; quia licet Sacrificium dicatur, & sit commune bonum Ecclesiæ à Christo relictum: ita tamen relictum est, ut efficax applicatio fiat per ministrum offerentem in persona Christi, neque potest Ecclesia suâ prohibitione vel voluntate efficere, ut is fructum non percipiat, pro quo Sacerdos offert reipsâ, si non habeat aliunde impedimentum. Hæc ille.

Restatur. Sed quid tum? Saltem potest prohibere. Potest, inquit, sed non censetur prohibuisse, quia ex concessione Ecclesiæ potest Sacerdos communicare cum tali excommunicato. Bene

optimè! Quidni ergo nomine Ecclesiæ possit offerre? Quidni possit applicare fructum proveniente ex voluntate Ecclesiæ? Quidni possit offerre communia Ecclesiæ suffragia?

Quia, inquit Præpositus, Ecclesia nullum vult favorem præstare excommunicatis tolerantis, ut patet ex postremis verbis Extravagantis: *Per hoc tamen* &c.

Contra, numquid favor est, quod Sacerdos licitè possit applicare fructum Sacrificii ex persona Christi, quod aliàs faceret illicitè? Quis dubitat? Quis enim volet offerre pro excommunicato, & peccare? Igitur Ecclesia licet per suam constitutionem non intendat excommunicatis quomodolibet suffragari per se & directè, atamen indirectè & ex consequenti, hoc ipso, quo concedit aliis facultatem cum eis communicandi, debet his vicissim aliquam facultatem concedere. Nonne excommunicatus ad petitionem meam licitè administrat Sacramenta? Planè, & nemo ambigit, quin illa administratio seu facultas administrandi sit aliquis favor.

Cæterum sicut non potest se ingerere administrationi Sacramentorum, ita nec publicis orationibus, aut Missæ Sacrificio, eidem assistendo, vel petendo, aut stipendium offerendo. Sin autem alii pro ipso petant, & stipendium offerant, nunquid poterit Sacerdos acceptare? Quæ ratio dubitandi, cum in omnibus tam facris, quàm profanis possit communicare cum illo, pro quo Sacrificium petitur? Accepit ergo: ecce iam obligatur ad Sacrificium offerendum non tantum exterius, sed etiam interius per applicationem fructus, alioquin committeret deceptionem, à simplicitate Ecclesiæ omnino alienam, & facris personis indignam.

Igitur ad evitanda scandala & pericula, & subveniendum timoratis conscientiis, necessarium & utile erat concedere hanc internam communicationem cum excommunicatis. Et ita responsum est ad principale argumentum contrariæ sententiæ.

Adde, etsi Concilium ad evitanda scandala & pericula Communionem concedat, nullo tamen modo velle eam negare in casibus, in quibus fortè ea incommoda cessant: nam concessio est generalis, & favores sunt ampliandi, & aliàs non satisfecisset timoratis conscientiis, quæ semper fuissent sollicitæ, an fortè in hoc vel illo casu, talia incommoda per se cessarent, atque ita communicatio esset licita.

Nonne sæpius aliquid prohibetur ad evitandum scandalum, quod communiter intervenit, & tamen cessante scandalo in casu particulari non ideo cessat lex? Ergo similiter, est in casu particulari cessaret scandalum, quod natum est oriiri ex tam generali prohibitione communicationis cum excommunicatis, adhuc minime cessabit lex concedens illam communicationem.

Dices; orate vel sacrificari pro excommu-

H h h 2

nicato, Objectio.

58. An Ecclesia per suam Extravag. faveat ali. quo modo excommu. nicatis.

59. Tales excommuni. cati non possunt ul. trò petere Missam, aut publicas preces.

60. An Conc. voluerit neg. gte commu. nicationem in casibus in quibus cessant scandala &c.

61.

57. Proponitur sententia Præpositi cum suo fundamentu.

Restatur.

Responsio.

Orare pro aliquo est communicare cum illo in laetiori significatione.

Probatur à Lugone ex cap. 12. de Sentent. Ex com.

62. Sed minus efficaciter.

ut & ipsi mer verbis Canonis ostenditur.

63. Ideoque aliter probatur.

nicato, non est communicare cum illo, sicuti orare cum excommunicato, vel coram illo; sed est effectus excommunicationis longè distinctus, pertinens ad privatione suffragiorum.

Respondet Lugo disp. 19. n. 190. licet stricte loquendo orare pro aliquo, vel offerre pro illo, non sit loqui cum illo, est tamen communicare cum illo, saltem in latiori significatione, sed verè Ecclesiastica. Sic enim loquitur Innocentius III. in cap. 1. nobis 28. de Sententia Excommunicationis; ubi proposita sibi quaestioni, an excommunicatus, cum poenitentia indicis, sed absque absolutione mortuus, habendus sit pro absoluto, & pro eo offerenda sint suffragia? Respondet Pontifex, debere illum post mortem ritè absolvi à censura, & tunc offerenda pro ipso suffragia. Nec obstat (inquit) quod legitur non communicetur mortuo, cui non est communicatum & vivo: cum etsi communicatum non fuerit, communicandum tamen illi fuisset &c.

In quibus verbis aperte supponit illam oblationem pro mortuo & orationem publicam esse quoddam genus communicationis; alioquin quorsum contra licentiam offerendi suffragia objiceret, non licere communicare mortuis, quibus vivis communicare non licebat? Cui objectioni non respondit, negando illam esse communicationem, sed dicendo quod licita erat, quia comunicandum illis fuisset, si viverent. Hæc Lugo.

Sed (salvo meliori) non videtur hoc Pontifex objicere contra licentiam offerendi suffragia; sed magis contra beneficium absolutionis defuncto impendendum. Ostendo ex precedentibus & sequentibus. Siquidem objectioni illi immediatè præmittitur: Potest tamen & debet ei Ecclesie beneficio subveniri, ut si de ipsius viventi poenitentia per evidentia signa constiterit, defuncto etiam absolutionis beneficium impendatur. Nec obstat quod Ecclesie legitur attributa potestas ligandi atque solvendi homines super terram, tamquam non possit solvere & ligare sub terra sepultos: & quod legitur non communicetur mortuo (scilicet per absolutionem) cui non est communicatum & vivo: cum etsi communicatum non fuerit, communicandum tamen illi fuisset (per absolutionem) quem non contemptus Religionis, sed necessitatis articulus impendit, & in certis casibus à Canonibus denotatis, ligasse legatur Ecclesia mortuos & solvisse. Et statim subjungitur: Ut autem in uno pariter & eodem negotio, & servemus rigorem, & mansuetudinem ostendamus, statim ut illius mortui absolutio à Sede Apostolica requiratur, qui cum viveret ab ea fuerat absolvens. Et verò quis dubiter absolutionem à censuris esse veram & propriè dictam communicationem?

Ideo additur alia probatio ex cap. Sacris 12. de Sepulturis. Ubi Innocentius III. scribens Archiepiscopo Nidrosiensi, sepulturam excommunicati vocat communicationem (licet in rigore non sit) quia videtur significare unio-

nem aliquam cum illo, cujus cadaver admittitur ad commune sepulchrum. Sacris, inquit Pontifex, est Canonibus institutum, ut quibus non communicavimus vivis, non communicemus defunctis, & ut caveant Ecclesiastica sepultura, qui prius erant ab Ecclesiastica unitate praesisi, nec in articulo mortis Ecclesia reconciliati fuerint.

Ergo similiter nomine communicationis, quam Concilium permittit cum toleratis, possumus intelligere applicationem suffragiorum, quæ non minus significat unionem nostram cum illis, quam sepultura. Profectò ob hanc applicationem & participationem dicitur in Ecclesia esse communio Sanctorum.

Unde Ecclesia cap. Sacris, & cap. 1. nobis de Sententia excommunicationis hæc duo simul conjungit, scilicet pro aliquo publicè orare, & recipere oblationes ab eo; vel pro eo facias. Vide supra. Et utrumque permittit, aut prohibet.

Etenim hoc ipso, quo Ecclesia recipit oblationes, significat se eum facere participem suorum suffragiorum, quod nullo modo convenit eam ritè facere: constat autem talem receptionem esse apertam quandam communicationem in divinis officiis: ergo cum generatim omnis talis communicatio concedatur, etiam illa receptio conceditur, & consequenter ut oretur publicè pro talibus excommunicatis.

Quæ certè oratio publicæ, etsi ut ritè fiat requirat actum internum, non tamen in e solo consistit: siquidem est oblatio divini Officii vel Sacrificii, quæ in actu externo consistunt, & in quibus censentur omnes communicare, qui iis quacumque ratione cooperantur.

Et hæc quidem de suffragiis vivorum, quæ libet concludere verbis Divi Prosperii lib. 1. de Vocat. Gentium cap. 4. aliàs 12. Præcepit Apostolus, imò per Apostolum Dominus, qui loquatur in Apostolo, fieri obsecrationes & postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus, ac pro his, qui in sublimitate sunt. Quam legem supplicationis ita omnium Sacerdotum, & omnium fidelium devotio concorditer tenet, ut nulla pars mundi sit, in qua huiusmodi orationes non celebrentur à populis Christianis. Supplicat ergo ubique Ecclesia Deo non solum pro sanctis, & in Christo iam regeneratis, sed etiam pro omnibus infidelibus, & inimicis crucis Christi, pro omnibus idololatorum cultoribus, pro omnibus, qui Christum in membris ipsius persequuntur, pro Judæis quorum cecitas lumen Evangelii non resurget, pro hæreticis & schismaticis, qui ab unitate fidei, & charitatis alieni sunt. Quid autem pro istis petit, nisi ut relictis erroribus suis convertantur ad Deum, accipiant fidem, accipiant charitatem; & de ignorantia tenebris liberati, in agnitionem veniant veritatis?

Sed nunquid eadem est ratio mortuorum? Mortui in triplici sunt differentiâ, nimirum Beati,

Beati, damnati, & inter illos medi existentes in Purgatorio. De Beatis erit

CONCLUSIO V.

Potest aliquo modo offerri Sacrificium pro Beatis.

66. Offerri Sacrificium pro Beatis, quatenus est gratiarum actio.

Probatur ex Tridentino

Quæris, quis sit ille modus? Respondeo, Sacrificium offerri potest pro Beatis, non quatenus est propitiatorum vel satisfactorum; sunt enim Beati expertes & omnino incapaces omnis culpæ & pœnæ; sed quatenus est gratiarum actio pro gloria ipsi à Deo concessâ.

Probatur ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 3. ibi: Et quamvis in honorem & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueverit; non tamen illis Sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronavit; unde nec Sacerdos dicere solet, Offero tibi Sacrificium Petre, vel Paule, sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in calis, quorum memoriam facimus in terris.

67. Unde graphicè Divus Augustinus lib. 22. de Civit. Dei cap. 10. Nos (inquit) Martyribus nostris non templa sicut Dii, sed memorias sicut hominibus mortuis, quorum apud Deum vivunt Spiritus, fabricamus: nec ibi erigimus altaria, in quibus sacrificemus Martyribus, sed uni Deo, & Martyrum, & nostro Sacrificium immolamus: ad quod Sacrificium sicut homines Dei; qui mundum in eius confessione vixerunt; suo loco & ordine nominantur: non tamen à sacerdote, qui sacrificat, invocantur (scilicet ut auctores salutis) Deo quippe, non ipsis sacrificat, quamvis in memoria sacrificet eorum: quia Dei Sacerdos est, non illorum. Similiter loquuntur alii Sancti Patres.

68. Obiectio factura.

Ex quo profecto liquet impudens error Hæreticorum, causantium in hoc nos Idololatriæ genus committere.

Si dixeris, ille modus offerendi est improprius. Esto; equidem gratissimum Deo, & ipsis Sanctis: Sacrificium enim sanctum est & accommodatissimum ad agendum Deo gratias pro beneficiis ab illo acceptis, cumque Sancti per se nequeant illud offerre, summè exoptant, ut ab aliis pro ipsis offeratur, id est, loco ipsorum.

69. Alio etiam modo pro ipsis sacrificatur.

Quamquam & alio modo Sacrificium pro Sanctis possit offerri, scilicet quatenus est impetratorium ipsis gloriæ & honoris accidentalis, juxta illa verba Missæ in oblatione, quam facimus immediatè post lotionem manuum: Ut illis (omnibus Sanctis) proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem. Additur: Et illi pro nobis intercedere dignentur in calis, quorum memoriam agimus in terris.

Hinc Concilium Tridentinum sess. 22. can. 5. Si quis dixerit imposturam esse Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinendâ, sicut Ecclesia intendit, anathema sit.

Hanc doctrinam disertis verbis tradidit Innocentius III. in cap. Cùm Martire de Celeb. Missarum. Ubi requisitus, quare fuerit mutatum; quod in Secreta B. Leonis secundum antiquiores codices continetur; sic videlicet: Annue nobis Domine, ut animo famuli tui Leonis hæc proficiat oblatio; cùm in modernis Sacramentariis habeatur: Annue nobis quesumus Domine, ut intercessione B. Leonis hæc nobis proficiat oblatio.

Respondet Pontifex: Quod cùm sacra Scriptura dicat auctoritas; quod iniuriam facit Martyri, qui orat pro Martyre: idem est ratione consimilis de aliis Sanctis sentiendum; quæ orationibus nostris non indigent; pro eo quod cùm sint perfectè Beati, omnia eis ad vota succedunt. Sed nos potius orationibus eorum indigemus; quos (cùm miseri simus) undique mala nostra perturbant: unde quod in plerisque orationibus continetur: Profit vel proficiat huic Sancto vel illi talis oblatio ad gloriam & honorem, ita debet intelligi, ut ad hæc proficiat, quod magis ac magis à fidelibus glorificetur in terris.

Quod utique nostra est utilitas & commo-ditas, quamvis in Sanctorum gloriam redundet: sicut in Oratione Dominica petimus: Sanctificetur nomen tuum; adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua sicut in celo & in terra: & possemus Sacrificium offerre ad hæc omnia impetranda, nec tamen propterea propriè dicemur orare, aut offerre Sacrificium pro Deo, sed pro nobis, ut glorificemus Deum.

Interim continuo attextit Innocentius: Licet plerique reputent non indignum, Sanctorum gloriam usque ad iudicium augmentari: & ideo Ecclesiam interim sanè posse augmentum glorificationis eorum optare. Glorificationis, inquam, intrinsicæ ipsis Sanctis, quæ consistit in illuminationibus & gaudiis accidentalibus.

Ex quo alicui videri posset, etiam propriè omnino pro Sanctis posse offerri Sacrificium, scilicet ad impetrandam ipsis illam intrinsicam accidentalem gloriam.

Dicendum est, inquit Suarez disput. 78. sect. 3. directè nos nunquam petere Sanctis hæc gloriam accidentalem, sed vel indirectè, quatenus ex nostris actibus redundare potest: nam hæc vicissitudo gloriæ accidentalis semper creditur oriri ex his, quæ in Ecclesia militante fiunt, ideoque solum usque ad diem iudicii esse duraturam: vel certè, si aliunde etiam offiri potest, habet in singulis Beatis suam certam legem, stabilem, & independentem ab orationibus nostris; & ideo ad nos non pertinet pro eis orare, quantum ad augmentum hujus gloriæ: propriè igitur loquendo hoc Sacrificium non offeritur pro Sanctis,

70. quem & tradidit Innocent. III. cap. Cùm Martire.

Glorificatio SS. in terris est nostra utilitas.

71. Sanctorum gloria usque ad iudicium augmentatur.

Hoc augmentum secundum Suarez indirectè petimus.